

- התעלמות מוחלטת - זה העצת! עלי מרפא
- מה מיוחד? שער הגליון
- ככה פרשה לעני ודיה שלחה לאביו יין הנגרי
- הכח שבגמרא למעשה
- בזכות הגלות בני היכלא
- התורה הזמנית:
- תורת ה' ותפילת ה' - נעשה ונשמע דרכי נועם
- האיר הגוף ברחמים טעים גן עדן
- ראייה של קדושה כוכבי אור
- לצעוק גם בלי שכל עומק הפרשה
- סיפורי צדיקים - מידות טובות חנוך לנער
- התבודדות 'גובה עיניים' שאל בני
- עוד דיני עציץ בשביעות הלכה פסוקה

גליון שבועי למבקשי התרופה והעצה לעובדא למעשה במשנת רביה"ק מוהר"ן מברסלב זיע"א

עלי מרפא

רבי נתן מדבר אליך!

יש לך בלבולים בתפילה? תתעלם.

ב"ה יום ב' חיי שרה תקפ"ד

חֲזַק וְאִמְץ בְּכָל פְּרוּחֵיךָ לְהַתְמִיד בְּלִמְדַיְךָ הַיָּסֵב. כִּי הוּא חֲלֻקָּךְ בְּחַיִּים. טוֹב לִגְבֹר כִּי יִשָּׂא עַל בְּנֵי עֵוִי (איכה ג.) וְגַם תִּתְאַמֵּץ בְּיִתְרוֹ לְהַתְפַּלֵּל בְּכַנְיָהּ גְדוּלָּה. שְׂתַכְנִיס כָּל מַחְשְׁבוֹתֶיךָ לַתּוֹךְ כָּל דְּבַר וְדַבּוּר שֶׁל הַתְּפִלָּה. שְׂתַכְנֵן פְּרוּשׁ הַפְּלוּת בְּכָל הַתְּפִלָּה. וְתֵאָחַז מִחֲשַׁבְתְּךָ תְּמִיד לְבַל תִּשְׁוֹטֵט מִחֲשַׁבְתְּךָ אֲנִי וְאֵנִי כְּדֶרֶךְ מִכְּבָר. עֲתָה בְּנֵי פִלֵּךְ מִדְּרָךְ זֶה. הִזְהֵר וְהִזְהֵר וְתִתְעַבֵּר וְתִתְחַזֵּק בְּכָל מִינֵי פְחוּת וְעֵצוֹת לְסוּר מִדְּרָךְ זֶה. רַק תֵּאָחַז מִחֲשַׁבְתְּךָ בְּיַד הַבַּיִל לְחַשֵּׁב שׁוּם דָּבָר חוּץ כִּי הַמַּחְשְׁבָה בְּיַד הַבַּיִל לְהַטּוּתָה כְּרִצוֹנוֹ. וְאִי אֶמְשֵׁר שְׂתִיחֵיךָ שְׁנֵי מַחְשְׁבוֹת בְּיַחַד בְּשׁוּם אִפְסָן. וְאִמְרָ שְׂאֵמְלוּ אִם הַמַּחְשְׁבָה נוֹטָה חֵס וְחִלְיָהּ לְפַעֲמַיִם מִן הַצַּד יֵשׁ בְּיַד הָאָדָם לְתַסְמָה וְלְהַשְׁבִּיחַ לְמַקּוֹמָה הָרְאוּיָה. כְּמוֹ טוֹס הַנּוֹטָה מִן הַדֶּרֶךְ שְׂתִיחֵלִין לְתַסְמוֹת בְּאִמְסָר לְהַשְׁבִּיחַ אֶל הַדֶּרֶךְ הַיָּסוּר כְּמוֹ כֵּן הוּא הַמַּחְשְׁבָה מִשֵּׁשׁ מִבְּאֵר בְּסִפְרֵי הַקְּדוּשִׁים, וּבִסְפָר שְׂעֵת הַתְּפִלָּה שְׂאֵז מִתְגַּבְּרִין מְאֹד בְּלִבּוֹ לְמַחְשְׁבוֹת כִּי כָּל הַבְּלִבּוֹלִים שֵׁשׁ לְאָדָם לְפַעֲמַיִם בְּמַחְשְׁבוֹתוֹ, כָּלֵם בְּאִים אֶל הָאָדָם בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה דִּיקָא מִבְּאֵר בְּסִימָן ל' עֵין שָׁם. עַל כֵּן בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה צְרִיכִין לְהִתְגַּבֵּר יוֹתֵר וְיִוֹתֵר כְּגַד הַמַּחְשְׁבוֹת זֹרוֹת וְהַעֲקוּר הַהִתְגַּבְּרוֹת הוּא גֵשֶׁב וְאֵל תִּשְׁעוּהוּ. שְׂלֵא תִשְׁעִיחַ וְלֹא תִסְתַּמֵּל עֲלֵיהֶם כָּלֵל רַק תִּחַשְׁבֵהוּ דְבוּרֵי הַתְּפִלָּה הַיִּצְיָאִים מִשִּׁי וְאֵז מִמִּלְאָ סִתְמַלְקָה.

גַּם תִּזְרַז עֲצֻמְךָ מְאֹד לְבַחֵר לֶךְ שְׁעָה כָּל יוֹם לְפָרֵשׁ שִׂיחְתְּךָ לְמִנֵּי קוֹנֵן פֶּאֶשֶׁר דִּיעַת כְּמוֹ וְכַמּוֹ הַרְבֵּינִי לְדַבֵּר בְּשָׁם גְּלוּם וְרַבֵּן זְכוּרֵנוּ לְבָרְכָה. וְשֵׁהוּא עֲצָה כְּלָלִית לְכָל אֶחָד וְאֶחָד לְזִמּוֹת לְקִדְשֵׁי יִשְׂרָאֵל.

נַתַּן מִבְּרַסְלָב

חק ולא יעבוד

יום	יום לחודש	ליקוטי מוהר"ן קמא	ליקוטי הלכות ח"ב	משנה ברורה ח"ו	דף הומי מגילה	עלים לחיוב
שבת	כח	יג.	קעו	קמג.	כ	רעח
א	כט	יג.	קעז	קמד.	כא	רעט
ב	א	יד.	קעח	קמה.	כב	רפ
ג	ב	יד.	קעט	קמז.	כג	רפא
ד	ג	טז.	ר	קמו.	כד	רפב
ה	ד	טז.	רא	קמו.	כה	רפג
ו	ה	טז.	רב	קמו.	כו	רפד

עיון התורה הזמנית: ליקוטי מוהר"ן קמא, סימן כ"ב

איך משתחררים מפחדים?

כל הדברים הקשים שקורים בעולם, מטרתם לעורר פחד. והפחד בעצמו, אינו מטרה אלא אמצעי. כשנגלה מי עומד מאחורי הפחד, הוא ייעלם.

יתברך. ואז, הפחד מתבטל. כל פחד שאתה מייחס למישהו או למשהו שיוכל לפגוע בך, מלבד שזה לא מועיל כלום לעצם הפחד, יש בכך גם הפסד של גילוי. משה רבינו אומר לפרעה 'אתה ועבדיך, ידעתי כי טרם תראון מפני ה' אלוקים'. קבלתם מכות קשות בזו אחר

בפרשה זו, אנחנו עדיין בתוך גלות מצרים אבל כבר מתחילים תהליך של גאולה. משה רבינו מגיע לפרעה ומגלה את אזנו שהעם אותו הוא מחזיק ברשותו אינו הפקר. יש להם אבא שיעשה הכל כדי להוציא אותם, ואז מתחילים לנחות עשרה מכות בזו אחר זו, על פרעה ועבדיו וכל מוסדות המדינה.

פחד - לשם מה?

המכות, חוץ מהכאב והחורבן שהן מביאות, הן מעוררות פחד. והפחד שמתעורר, הוא לא פחות חשוב ואפילו יותר, מאשר המכה בעצמה. הפחד, הוא אחד הדברים העוצמתיים שיש בטבע, ואין מי שלא פוגש אותו, ברמה האישית, הציבורית או העולמית, ולא לחינם. היראה, היא אחת מיסודות הבריאה, ורמזו כבר במילה 'בראשית', שאחת הצירופים שלה הוא 'ירא בשת'.

הדרך בה השי"ת מודיע את עצמו, ומגלה את מציאותו בעולם - היא באמצעות היראה. ויראה איננה בדווקא כאב וצער וייסורים, אלא בעיקר חוויה של נוכחות עליונה, שמביאה בעקוּתה יראת כבוד. וכמו שמופיע בהרבה פסוקים 'ליראה את השם הנכבד' או 'וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך', ועוד הרבה. השי"ת הוא מאד נעלם ונסתר. למרות שהוא זה שמפעיל כל פרט קטן בעלם, ומגיח בהשגחה פרטית על כל פרט, מהגלקסיות העצומות ועד ביצי כנים, ומאירועים עולמיים עצומים ועד אירועים אישיים זניחים בחיי האדם, וכל מה שקורה בגוף האדם עד הנקודה הכי קטנה ומצומצמת - הכל הוא מפעיל, ולמרות זאת הוא נסתר. רואים טבע, רואים פעולות משתנות, ורואים עסקים כרגיל.

איפה המקום בו ה' מגלה את עצמו, למרות שיש טבע? היראה. כשיש פחד, אדם נעצר וקולט שיש משהו שיותר גדול ממנו, משהו שאין לו מושג לגביו. אפילו אם מדובר בפחד גשמי, אם אדם יקשיב למה שעומד מאחוריו, וישים לבו לכך, הוא יחווה גילוי אלוקי. כל פעם שישנם ייסורים או פחדים, אלו הן תחבולות של השי"ת כדי לספר על נוכחותו.

פחדים - גילוי אלוקי

אף אחד אינו אוהב פחדים, אבל זה שאני לא רוצה פחדים, לא מציל אותי מהפחדים, אדרבה, זה בעצמו מעצים את הפחד. תחת זאת, עלי לשאול את עצמי מה יש מאחורי הפחד, וכששואלים את השאלה הזאת, מגיעים למי שבאמת עומד מאחורי הפחד, והוא ה'

” אדם אינו אוהב פחדים, אבל זה שאני לא רוצה פחדים, לא מציל אותי מהפחדים, אדרבה, זה בעצמו מעצים את הפחד.

זו, וכל מכה הביאה בכנפיה המון פחד, והכל רק כדי לשים לב מי עומד מאחורי זה. מצרים היא ממלכת הטבע, והם שבויים בתוך הפולחן של עצמם, והיה להם להבין מהטלטלה של המכות מי עומד מאחורי זה. אבל הם לא קלטו את המסר, כי הוא אכן לא נועד עבורם אלא עבורנו. נוכחנו לדעת דרך המכות שיש ה' בעולם, והוא מנהל את הכל, וזו הייתה הגאולה.

גם בחיים שלנו, יש המון יראות הפחדים. אנחנו לא אוהבים את זה, ומעדיפים שהכל יהיה טוב וחלק. אבל יש עוד משהו שאנחנו רוצים - לדעת את ה'. אין דבר שיהודי זקוק לו כמו להיות קרוב לה', והפחד הגדול ביותר הוא לעבור את החיים בלי זה. אלא שאדם מוקף בדמיונות, וזה גורם לו לשכוח ולהתרחק, ועוד לחשוב שהכל בסדר. כילד שרוץ לכביש ומרגיש שהכל בסדר.

כדי שזה לא יקרה, מגיעים הפחדים. הפחד לא נועד להציץ לנו, אלא להחזיר אותנו למקום. העולם מלא בפחדים, וכל הזמן ישנם שמועות שמהדהדות בעולם; אירועים קשים, איתני הטבע, מחלות ומגפות, וכל מיני מכות שאנחנו כל הזמן שומעים עליהם. אפשר להתייחס לכך כמו חדשות, וכך לקבור במדה רבה את הגילוי האלוקי שיש בזה. אבל אפשר גם אחרת. יהודי יכול לומר לעצמו: אם העולם הגוי לא יודע לקלוט את המסר, לפחות אני אשמע אותו. במקום לומר: זה מפחיד, אני מעדיף לשאול: למה. כשאתה שואל למה, אתה מודיע ומצחיק שיש משהו מאחורי זה, ובזה כבר ניצלת מהמלכודת הקשה של האקראיות. וכשנגלה מי עומד מאחורי זה, נמתיק את היראות והדינים, ונהפוך את הכל לגילוי אלוקות וידעית ה'. (ע"פ לקו"ה ב"ב ט"ד)

קידוב רחוקים

כשרבינו נסע מזלאטיפאלע לברסלב, והדרך עוברת באומן, שהה אז רבינו באומן בשבת, והתאכסן בבית הארחה של ר' אברהם חיים, באותה שבת התאכסן גרול גדול מול ביתו של ר' אברהם חיים. המחקרים שבעיר, שהיו מקורבים למלכות, נודע להם שבא 'איזה רבי' לאומן, נו, אז הם רוצים לראותו, אותו, בלעדס הרי לא יהיה כלום...

שלושת המחקרים היו חייקל החותן, ושני חתניו הירש בער ולאנדאו הדוקטור. הם אמרו לחותנם 'אנחנו עכשיו ננוח קצת ואתה תלך לראות האם יש עם מי לדבר, ואח"כ נלך גם אנחנו'. חייקל נכנס לרבינו, מיד אמר לו רבינו 'מה רוצה יהודי, מה רוצה יהודי? וענה: 'שמעתי שהגיע אדם גדול, לכך באתי, רוצה אני להתראות עמו'. נענה רבינו ואמר: 'שם, יש גם כן אדם גדול - והראה לו ממול על הגנרל - למה אינך רואה לנכון להתראות גם עמו? --- רבינו נתן לו כמו סטירה בפניו. הוא חזר לביתו, ואמר לחתניו 'אף שלא נהג עמי בכבוד, אבל יש עם מי לדבר... השנים התכוננו ובואו לרבינו בשעה שעסק בשיחה עמוקה בעבודת ה' עם חסידיו, לפתע הפסיק מדבריו ונכנס בחשבון מטמטי קשה, החתנים התבוננו בחשבון המורכב ואמרו זל"ז 'בזה אינו מתכוון לאנשיו, אלא אלינו', ונגשו לרבינו ואמרו: 'נו, תגידו אתם את החשבון', ותיכף השיב להם כלאחר יד. המה ראו כן תמהו 'זהו אדם מסוג אחר'.

אח"כ כשעבר רבינו לגור באומן, התקרבו אליו. אע"פ שהירש בער היה מהמחקרים הגדולים, ואף נשבע שלא להזכיר שם ה', העיד שבכל פעם שהוא נכנס לרבינו, הוא מעמידו ומוכיחו שיש ה' בעולם. [ער רייסט אים ביי די פאלעס - הערש בער עס איז דא א גאט אויף דער וועלט]

בסוף מת הירש בער בלונדון והנכדים העידו שהוציא נשמתו במילים הללו: 'הרבי הרבי, רק הרבי רק הרבי'.

נצור לשונך הלכות לשון הרע

אם השומע לשון הרע יודע מעצמו כמה פרטים מהסיפור, כגון שראה בעיניו חלק מהמעשה, ומזה יש הוכחה ברורה שהמעשה אמת, כגון שראה אדם מטפס ונכנס לדירת חברו דרך החלון, ואח"כ סיפור לו שאותו אדם גנב איזה חפץ מאותו הבית. מותר להאמין ללשה"ר ולגנותו בלבד, אך לא לדבר עליו או להזיקו.

אבל אם ראה אדם מסתובב באותו רחוב, ואח"כ סיפרו שהוא גנב מאחד הבתים שברחוב, אינו מוכח מתוך מה שראה שפלוגי גנב. ואסור לקבל הלשה"ר. וכן אם יש איזה לימוד זכות על החוטא.

ודבר זה צריך שיקול הדעת מהי הוכחה ברורה ומה לא, ואם טועים בזה עוברים ח"ו על איסור קבלת לשון הרע, ואף שידועים לשומע פרטים מהסיפור, אסור לשמוע הלשה"ר אם אין לו תועלת.

וכן אם הפרטים שראה, היה לפני הרבה זמן, אין זה מתיר לשמוע הלשה"ר, כי אולי כבר חזר בתשובה באותו זמן. (קיצור הל' ליה"ח, א')

י כי כל הפגמים שבעולם, בפרט כל מיני מחלוקת ומשדך רק מפגם האמת, ועל-כן אפלו הרשעים הגמורים מלבישים דבריהם הרעים באיזה אמת, כמו שראינו בפרעה שאמר להם: למה משה ואהרן תפריעו את העם וכי' זאל ישעני בדברי שקר: (לוקוטי הלכות, הלכות ריבית הלכה ה, ב)

היגיעה בגמרא לשמוע את דבר ה'

והאמת שגם כל ההתעוררות של האדם לרצונות לא טובים ח"ו שהם היפך רצון ה', הוא גם כן איזה קול ניגון שיורד מלמעלה, אלא שכיון שאין האדם יודע איך לתרגם את הניגון כראוי, על כן נדמה לו הדבר כקולות של תאוות ר"ל.

נמצא שהעולם מלא בקולות, והאדם שומע התנוצצות של קול ה' על ידי מחשבות שבמוחו ובעיקר על ידי הרגשות ליבו, אלא שאין הוא יודע לתרגם את משמעות הקולות לכדי הבנת משמעות הדיבור, ועל כן הוא נשאר מחוץ למחנה הקדושה.

ג] ולכן נתן לנו השי"ת את התורה במתנה, שם יכול הוא להבין את דבר ה' למעשה. בשעה שאדם לומד משניות, גמרא, ספרי צדיקים וכו', המשמעות הוא, שהוא מנסה להבין מה ה' אומר לו, שהרי ה' מדבר איתו ממש דרך אלו הספרים הקדושים. ובכל פעם שמנסה להבין דבר ה' מתוך הלימוד, על ידי זה מקבל כח לברר את החיים שלו ואת כל ההרגשות שבלבו, למצוא בכל דבר ובכל מקום שהולך, את הדיבור של ה' שמדבר אליו מתוך אותו מקום. וכך זוכה להיות כעין הנביא ששומע אלקות בתוך עולם הזה, בתוך הנסיונות והקשיים שלו, וליבו נמשך ונתעורר באמת לה'.

א] כל יהודי יש לו שורש בעולם הנבואה, כי הנביאים היו יודעים בכל דבר ודבר שבעולם, איך לעבוד את ה' על ידי אותו הדבר, ולקיים רצונו בכל הילוכם ובכל מעשיהם. וממילא היו מדברים עם הבורא ומשבחים ומפארים אותו בכל מיני שבח ופאר, מודים לו על כל פרט ופרט שבבריאה, ומשיחים את לבבם על כל מה שיחסר להם, מתוך הרגשה חושית, שרק אליו שייך לפנות. ואמנם חלק מהם זכו כל כך שה' שלח אותם להוכיח את ישראל, אך רוב בני הנביאים היו נביאים לעצמם.

ב] כל אחד יש לו שורש בכח הנבואה הזו, כל יהודי שומע 'קול אלקים' מדבר אליו. וכמו שכתוב 'השמים מספרים כבוד א-ל', כל הבריאה שרה ומזמרת ומספרת את גדולת ה'. וכן אמרו חז"ל שבכל יום ויום יוצאת קול מהר חורב ואומרת: שובו בנים שובים, ולמי יוצאת בת קול זו אם לא לכל אחד בפרטיות [וכידוע מאמר הבעש"ט ה'ק], וכל פעם שמתעורר לאדם איזה התרגשות דקדושה, רצון לעבוד את ה', מחשבה של אמונה בה' וכו', הוא הקול מהשמים שקורא לו באהבה וחיבה, לשוב אליו, אלא שכיון שאין האדם יודע איך לתרגם את הקולות האלו לחייו הפרטיים 'למעשה', לכן נדמה לו שלא שייך לו להיות נביא.

הליכות

שיחות ומנהגים

דבור

עובד ה' גדול ומפגלג בְּמַעֲלָה וּמְקַרֵּב לְרַבֵּי שְׂמוּאֵל אִיִּזְקִי, וְרַבֵּי אֲבָרָהָם ב"ר נַחֲמָן דְּבִיר מְנַיָּה לְשִׁבְחָה שְׁהִיָּה גְדוֹל וּמְתַפַּלֵּל כְּשִׁישׁ - שְׁבַע שְׁעוֹת בְּרַצִּיפָתָא וְכוּ, אֲמַנְסַן חֶסְרוֹן הָיָה לוֹ, שְׁהִיָּה מְרַבָּה בְּאִמְרֵי תְּוֹעֵרְטָלְאָה (דְּבַרֵּי בְּדִיחוּתָא) וְכוּדוּמָה, וְכוּהֲרַנְתָּ תְּהַתְּגַד לְזָה מֵאֵד.

וְהָיָה רַבֵּי נַחֲמָן טוֹלֵטֵי שִׁינְיָעַר הַלֶּךְ פַּעַם אֶלְיוּ לְקַבֵּל מְנַיָּה בְּעִבְדוּת ה' יִתְבָּרַךְ וּבְיָצֵאת שְׁמַיִם, וְהָרַגִּישׁ מוֹהֲרַנְתָּ בְּזָה כִּי כְּשֶׁנֶּכְנס לְמוֹהֲרַנְתָּ אָמַר אִיָּה וְעַרְטָל (דְּבַר בְּדִיחוּתָא), וְאָמַר לוֹ מוֹהֲרַנְתָּ: "אֵיךְ קָעַן דִּיר נִישְׁט זָאָגֵן זְאֵלְסְט נִישְׁט אַרְיִעֲנִין צוֹ אִים, נָאֵר אֵד דִּי גֵיִסְט צוֹ אִים קוּם נִישְׁט צוֹ מִיר" - "אִינִי יוֹלֵ לְצֹאֹת עֲלֶיךָ לְבַלֵּי לְהִכָּנס אֶלְיוּ לְלַמֵּד אֲצֵלוֹ, אָךְ אִם אַתָּה הוֹלֵךְ אֶלְיוּ אַל תְּבוֹא אֵלַי". וְאָגַן הַפְּסִיק רַבֵּי נַחֲמָן לְלֶךְ שׁוּב לְרַבֵּי שְׁלֹמֹה רֵאבוּן.

וְכַיִן הִמְחִילָתָה גְּדוּלָּה עַל מוֹהֲרַנְתָּ שֶׁנֶּפְרַח עַל יְדֵי הַלְצָתוֹ שֶׁל רַבֵּי שְׁלֹמֹה רֵאבוּן הַקְּפִיד עֲלֵיו מוֹהֲרַנְתָּ מֵאֵד, וְאָמַר שְׁלֹמֹה לֹא אֶפְלוּ בְּעֵלְמָא דְאַתָּה: (שיח שרפי קודש)

רַבֵּי אָמַר: "אֵי וְעוֹרְטָל מוֹד הָאָבִין אֵין זֵיךְ דִּי דְרִיִּי תְּנָאִים. עַר זָאל נִישְׁט הִנָּאָה הָאָבִין דְּעַרְפָּן, נִישְׁט מִיַּעֲנֵן יַעֲנֵס טְרַעְפָּן, ס'זָאל נִישְׁט זֵין קִיין נְבֹל פַּה - "מִיִּלֵּי דְבְּדִיחוּתָא מְכַרְחִים לְשַׁלְשָׁה תְּנָאִים: [א] שְׁהַמְסַפֵּר לֹא יִתְנֶה מִזָּה. [ב] לְבַלֵּי לְהַתְּפַן לְפָנֵעַ בְּכַבּוּד הַיְאֵלֵת. [ג] שְׁלֹא יִתְנֶה בְּזָה נְבֹל פַּה". וְהַפְּטִיר וְאָמַר: "הִיִּינְט זָאָגֵט וְעוֹרְטָלְאָה" - "כְּפַעַת פְּכֵר יְכוּלִים הַנֶּכֶס לֹמַר מִיִּלֵּי דְבְּדִיחוּתָא".

דְּבַרֵּי בְּנֵי תְּקוּדוֹשׁ הוּא דְּבַרֵּי דְבוּרִים הַרְבֵּה בְּתוֹנָה תְּפִלָּה וְעִבְדוּת ה', וְכֵן דְבוּרִים שֶׁל יְרֵאת שְׁמַיִם עִם הַחֲבָרִים. וּפַעַם כְּשֶׁשָׁבַח אֲנִי שׁ לְפָנֵי מוֹהֲרַנְתָּ אֵת רַבֵּי יוֹסֵף שׁוֹתֵק שְׁהִיָּה מְפָרָסֵם בְּזַמְנוֹ בְּעוֹלָם שֶׁקֶבֶל עַל עַצְמוֹ שְׁתִּיקָה וְאִינוּ מְדַבֵּר כְּבֵר זְמַן רַב, וְעַנָּה מוֹהֲרַנְתָּ וְאָמַר: "דָּעַם רַבִּינֵס זָאָךְ אִיז נִישְׁט זֵין קִיין שׁוֹתֵק, מֵעַן דְאִרְךָ רַעְדָן אֵין וְיִסָן וְנֵאָס צוֹ רַעְדָן" - "עַנִּינוּ שֶׁל רַבֵּינֵי הֵיא לֹא לְהִיִּיֹת שׁוֹתֵק, צְרִיכִים לְדַבֵּר, אֲלֵא שְׁצִרִיכִים לְדַעַת מַה לְדַבֵּר".

רַבֵּי שְׁלֹמֹה רֵאבוּן זְאָלְטַע'ס (שֵׁם אִמּוֹ זְאָלְטַע) הָיָה

הגלות שהצילה

סמוך ונראה לציון רבינו, למד הילד תורה ובקברו ניטעה יראת שמים לכל ימי חייו. הכל בניצוחו המסור של המלמד ר' נתן, שלמרות שכבר נעצר בעבר ב'עוון' הרבצת תורה, המשיך למסור את נפשו למען צעירי הצאן, באמרו "אם אין גדיים אין תיישים".

ברם, ביום עבות אחד, התברר לדוד צבי וחבריו, כי המלמד ר' נתן קאטיק נעלם. הימים שחלפו הביאו בכנפיהן את הידיעה הקשה כי המלמד נעצר והוגלה לסיביר.

כבר מגיל רך טעם ר' דוד צבי כוכב-לב, מצאצאי גאון עוזנו רבי נתן מברסלב, את טעמה של הגלות. ימי ילדותו השלווים בטולטשין לא ארכו, אמו נפטרה עליו, והגזרות שהטיל השלטון הקומוניסטי החלו לתת אותותיהם בכל מקום. פעילות דתית מכל סוג שהוא נאסרה. בתי כנסיות וחדרים

אוד מוצל מאש ר' דוד צבי כוכב-לב עם בנו בציון זקנו מוהרנ"ת

אביו של דוד'ל, שדאג לעתידו הרוחני, שלח אותו לקייב, שם פעל עדיין חיידר, כדי שיוכל להמשיך ללמוד תורה. בעיר הגדולה קל היה יותר להתחבא, מבלי שהשכנים ילשינו על הילד שאינו הולך לבית הספר. בקייב למד אצל רבי אריה לייב קפלן, ידיד אביו שאותו הכיר כבעל תוקע בראש השנה באומן. אך כעבור תקופה גברו בו הגעגועים לבית, והוא שב לטולטשין.

נסגרו, והגדיים הצעירים מצאו עצמם בסכנה קיומית על עצם יהדותם. אביו ר' איציקל, שהשתוקק להעניק לבנו בן השבע חינוך יהודי טהור, שלח אותו לאומן, לחיידר המחתרתי של ר' נתן קאטיק, שם שהה הילד במשך חצי שנה. דוד'ל לא היה היחיד, היו באומן ילדים נוספים שנשלחו על ידי הוריהם ללמוד תורה, הרחק מן הבית החם, ויהודים טובים מאנ"ש דאגו להם לאש"ל.

שנת ת"ש. באירופה החלה משתוללת מלחמת העולם השנייה. באותה עת עדיין היו הגרמנים והסובייטים בני ברית, ויהודי אוקראינה חיו בשלווה יחסית. אביו של דוד'ל, שבכל מאודו השתוקק שבנו יצטרף לבני גילו הלומדים תורה, שלח אותו למוסקבה הרחוקה שם פעל חיידר מחותרתי, לא לפני שהוא דואג עבורו לבית חם שיארח אותו בבירה הסובייטית.

דוד צבי עולה לרכבת ועושה את הדרך הארוכה הנמשכת מספר ימים עד למוסקבה, שם הוא מתקבל בבית משפחת קרוגליאק, המפורסמת בהכנסת האורחים שלה.

בשביל דוד'ל הצעיר היתה זו הזדמנות לראות מקרוב את עבודת ה' של החסידים באומן. הקלויז - בית הכנסת של אנ"ש, שאותו זכר מנסיעותיו בשנים מוקדמות יותר עם אביו לקיבוץ בראש השנה, כבר היה סגור בצו השלטון. התפילות התקיימו במרתף ביתו של אחד החסידים, כמו גם החיידר המחותרתי.

דרכי נועם

חיפוש אור הצדיק בתורתו הקדושה

ביאורים על תורה כ"ב - התורה הזמנית

ע"פ שיעורי הגה"ח ר' ניסן דוד קיוואק שליט"א

זוהי בחינת אב ובן, מאמר ודברי חצי מאמר, פי ה'נעשה' הוא בחינת נגלה, בחינת תורה, בחינת 'פרא', בחינת בן, בחינת ערך התורה, בחינת חכמה התורה, בחינת חצי מאמר, כנגד ה'נשמע', שהוא בחינת 'פראשית', מאמר השלם, חכמה עלאה, ערך עלאה, בחינת אב, בחינת תפלה, בחינת נסתר.

פי כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה הוא בחינת חצי מאמר, כמו האב בשמדר, מדבר מאמר השלם, וכשבנו הקטן מדבר אחריו, הוא מדבר רק חצי מאמר בן כל דרגא נגד דרגא שלמעלה ממנה היא בחינת חצי מאמר, והדרגא שלמעלה ממנה היא בחינת מאמר השלם נגדה, וכן מדרגא לדרגא.

פי כל בני אדם וחייות ועופות וצמחים וכל הדברים שבזה העולם הם רק בחינות חצי מאמר נגד העולם שלמעלה מזה העולם, פי הם רק רמזים לדברים הגבוהים מהם, וכן מעולם לעולם, וכן כלליות הבריאה נגד קדם הבריאה היא בחינת חצי מאמר, פי עקר שלמות באין סוף, ושם הוא בחינת מאמר השלם. זוהי 'פרא', שהוא כלליות הבריאה, הוא חצי מאמר נגד 'פראשית', שהוא בחינת קדם הבריאה, בחינת תפלה, כמו 'פראשית' 'פרא בשת' (תקנים, תקון ז), שהיא התפלה, בחינת (משל' ל"א): "יראת ה' היא התהלה", שהיא מאמר השלם:

מאמר וחצי מאמר

זה ממשך רבינו לבאר את ענין הנעשה והנשמע, ומביא בזה כמה משלים וביחוד, אב ובן, מאמר וחצי מאמר, נגלה ונסתר, ולכאורה אינו מובן כל כך מה הכוונה במשלים אלו ולמה אין די במה שביאר רבינו קודם, אבל באמת בזה מתבאר לאמיתו עומק העצה הנוראה של נעשה ונשמע, וכפי שכבר נתבאר במאמרים הקודמים שיסוד העניין הוא להיות חתום בתוך הקדושה ע"י שני הבחינות, מצד אחד לעשות מה שכן אפשר, ומצד שני להתחבר למה שעדיין לא יכול ע"י השתוקקות וכיסופין ותפלה.

ועומק העניין מתבאר בעניין זה, שבאמת על האדם לידע שהוא נמצא בבחינת חצי מאמר והוא רחוק מהשלמות, ואין לאדם לחשוב שהוא כבר בשלימות המדרגא, כי האמת אינו כן, וממילא גם כשינסה להתחזק במה שהוא כן יכול, אם ינסה לתת לעצמו הרגשה שבאמת הוא כן עושה והוא מצליח באופן שכביכול הוא בשלימות והצלחה, לא יצליח להתחזק בזה, כי זה אינו אמת, ואדרבא זה עיקר התגברות עזות הגוף בתאוותיו שמייאש את האדם ונותן לו הרגשה שמה שהוא מכיר זה מה שיש ואין צורך להתקדם עוד בעבודת ה'.

אבל באמת, כפי שמבאר רבינו כאן, האדם נמצא תמיד בבחינת חצי מאמר, כי אפילו כשאדם זוכה לשלימות באמת, הרי כל העולם הזה הוא בבחינת חצי מאמר כלפי העולם שלמעלה ממנו, ואף מי שזכה למדרגות נוראות ועצומות, זה עדיין בבחינת חצי מאמר כלפי האין סוף, כי השלימות הוא רק באין סוף, ולכן האדם חייב תמיד לידע שיש עוד מדרגות שהוא רחוק מהם, ויש לו תמיד למה להתקדם, ולכסוף ולהשתוקק לזה, שעיי"ז הוא מתקשר לשלימות שעדיין לא זכה אליה, עיי' הרצון והכיסופין.

ובאופן כזה, כשהאדם יודע שצריך להתקדם ואין לו לעצור במקומו אלא תמיד להתקדם מדרגא לדרגא, כאן מגיע המקום של ההתחזקות בבחינת הנעשה, שאע"פ שאני באמת רחוק מאוד מהשלימות, אבל הרי סוף סוף יש נקודות שאני כן יכול לעשות, וכן עושה, וממילא אני שייך אל הקדושה, אמנם לא בשלימות, אבל אני חתום בתוך החותם דקדושה, וממילא יכול להיות בשמחה ולהתחזק בעזות דקדושה, עד שעיי"ז יוכל באמת להמשיך ולהתקדם ולעלות מדרגא לדרגא.

לעיבוד ההתבוננות בספרי רבינו ז"ל

לחיידודא

על מי נאמר שבעת הגאולה ישארו כאבן דומם לא יוכלו לפתוח פה עוד? יבוס ד

תשובה לחידה הקודמת:

מי במכתביו מכנה את ר' נתן: 'מורן מוהרנ"ת ז"ל'? ר' נחמן מטולטשין ז"ל, תלמיד מוהרנ"ת. (מכתבי מוהרנ"ת ה')

הזוכה: נחמן נתן פרישמן, לונדון
זכה בשובר זיכוי ע"ס 100 ש"ח עבור טיסה לאומן

יש בזה עוד נקודה, שבאמת כשאדם לוקח רק את הדברים שיודע ומבין, ומפריד אותם משרשם, אלא מעמיד את כל העבודת ה' על הכמה נקודות שמרגיש ששייכים אליו, באמת לא יוכל להתחזק בזה לאורך זמן רב, כי כל דבר ששייך לדרגא מסוימת יכול לתת חיות לאדם כל זמן שהוא בדרגא ובחינה זו, אבל בהכרח מגיע זמן שאדם כבר אינו בבחינה זו, ואז האדם נופל, ולכן האדם צריך כל הזמן לידע שיש עוד דרגות, ולהיות מקושר לשורש הדברים ע"י הנשמע שהוא בחי' הרצון וההשתוקקות והביטול לאור אין סוף, ואז יוכל למצוא בכל פעם את הנקודה ששייכת למקומו ומדרגתו.

ועל פן אמונה נקרא ירושלים, בנזכר לעיל, על שם שעקר בנינה מבראשית, שהוא בחינת יראת השלם, כי תמן יראת, תמן שלם. בראשית ירא בשת, מאמר השלם, כי אמונה הוא מהרועים בנ"ל, ולערועים אי אפשר להתקרב כי אם על ידי עזרת בנ"ל, ולעזרת זוכין על ידי שמחה בנ"ל, ולשמחה זוכין על ידי בחינות נעשה ונשמע, שהוא בחינות תורה ותפלה וכו' בנ"ל. אך עקר שלמות השמחה הוא על ידי יראת, כי וגי'לו ברעדה" בתיב (תהלים ב), הינו, עקר הגי'לה והשמחה היא על ידי תפלה, שהוא בחינות יראת בנ"ל, שהיא בחינות נשמע, בחינות מאמר השלם, ששם עקר השלמות בנ"ל. נמצא שעקר בנ"ל האמונה, שהיא בחינות ירושלים, קריה נאמנה, זוכין על ידי תפלה, שהוא בחינות יראת, בחינות מאמר השלם בנ"ל.

ועל פן נקראת האמונה ירושלים, שהוא יראת השלם, כי עקר בנינה על ידי בחינות יראת, שהוא בחינות מאמר השלם, שהיו בחינות בראשית ירא בשת, שהוא מאמר השלם בנ"ל. וזה (שם ט"ו): "עדות ה' נאמנה" עדות ה', שהם העדדים הנ"ל, נאמנה, על ידם נבנית האמונה:

וזה (בראשית מ"ט): "משם רעה אבן ישראל", ותרגומו: אב וכן. וזה מאמר השלם, שהוא אב וכן פחדא, כי חצי מאמר הוא בחינות בן לחוד, אבל מאמר השלם הוא אב וכן פחדא, כי שם נכלל הכל, ועל ידי זה יכול לבוא לבחינות רועים בנ"ל. וזהו: "משם רעה אבן ישראל" בנ"ל:

שלימות הנעשה הוא רק ע"י הארת הנשמע

היינו כי באמת עיקר הארת האמונה הוא דייקא הנשמע, היינו החלק שבאמת אדם אינו יכול לעשות עדיין, אבל הוא מקושר לזה ע"י הרצונות והכיסופין וההשתוקקות והתפילה, כי כשהאדם נעצר רק בבחינת הנעשה, הן כשהוא נשאר רק בבחינת העשייה היבשה בלי להכניס בזה חיות ואור, והן אם גם זכה לאיזה דרגא של חיות פנימית, אבל חושב שזה מה שיש וזה מספיק, ע"י זה הוא נשאר בבחינת החצי מאמר ואינו יכול לקבל את הארת האמונה שהיא בחינת הארת שלימות האמונה והעבודה שזה ההארה שמאיר בירושלים ובית המקדש, ועל כן האדם חייב את הנשמע ע"י זה הוא מתקשר אל השלימות אף שעדיין אינו נמצא בדרגות אלו, ואזי גם הדרגא שהוא כן נמצא יש לו בחינת שלימות כי יש לו שייכות אל השלימות.

וזהו עניין הדיבורים שסביבות המצוה שהזכיר רבינו קודם, כי בכללות, הנעשה הוא עצם העשייה הפשוטה של המצוה, אבל הנשמע הוא חלק הפנימיות שבכל דיבור ודיבור שסביבות המצוה מחנלה האור שיש במצוה ופנימיות עניינה, וכמו שמתבאר בכתבי האריז"ל ובכל הספרים הקדושים הרבה לימודים ועניינים בפסוקים שסביבות המצוה, ובהם הוא עיקר ההליכה מדרגא לדרגא, אבל העיקר שאף כשעדיין לא זכה לשלימות, שיהיה לו לכל הפחות קשר לזה וכנ"ל.

במצרים, שצעקו להשי"ת גם בלי דעת ומוחין, גם כשאין לי דיבורים וישוב הדעת, ובפרט בעת נסיון, פשוט לצעוק בפה להשי"ת בקול רם או בקול דממה דקה, או אפילו בצעקת הלב, כל מקום וזמן לפי איך שמתאפשר, העיקר שלא יניח את הצעקה להשי"ת.

וכמו שבאר מוהר"ת (הל' גילוח ה), שעל כן צועקים להשי"ת בימי השובבים ומרבים בסליחות ובאמירת תהלים, שכל זה הוא דרכים של צעקת הלב להכניע את צעקת הסטרא אחרא.

וכמו שבימים ההם בכח הצעקות יצאו ישראל ממצרים כמו שאמר השי"ת למשה רבינו בתחילת הפרשה "וגם אני ששמעתי את נאקת בני ישראל אשר מקרים מעבדים אתם ואזכר את בריתי", כך נזכה לצאת בכח צעקות אלו להשי"ת מכל הנסיונות והמצרים להתקרב אליו בתכלית הקדושה.

ברכה ב.ר.

בתי"ו. ובתורה זו מגלה רבינו עצה נוראה לעמוד כנגדם, לא להחליש מהתגברות הסטרא אחרא, והוא הקול של הצדיק, כי באמת רבינו נותן תיקון לכל העונות והפגמים, ובפרט לפגה"ב, כמובא בדבריו בכמה וכמה מקומות, שעיקר התיקון לפגם זה הוא על ידי התורה של הצדיק, ורק הוא יכול להמשיך תיקון גם לפגם זה.

אלא שכמו שאמר רבינו על ענין זה עצמו, שאף על פי שקל מאד לומר את העשרה מזמורים של תיקון הכללי, אבל מאחר שאמר לקיימו זה נהיה דבר כבד.

ובפרט על עצם ההתקרבות יותר לר"ב, מאחר שהסטרא אחרא יודעת כמה הוא מותקן את הנפש, ובפרט מענין זה, לכן היא מתגברת עליו מאד בקול הברה, וכמו שאמר רבינו בתורה זו 'אך תכף שמתעורר קול דקדושה, הם מתעוררים תכף ומתחילין לצעק ולקטר גגדו'.

העצה לזה הוא כמובא בתורה זו, פשוט 'לצעוק', כמו בני ישראל

לכבוד מערכת 'עלה לתרופה', שלומכון יסגא. בימי השובבים התעוררתי מאד לראות כמה תורה זו שייכת לימים אלו ממש, כמו שאמר רבינו שאפשר ללכת עם תורה אחת את כל ימות השנה.

כי הנה מובא באריז"ל שכשהאדם פוגם בפגה"ב, הקליפות שנבראים מזה צועקים על ה' לנו חיי, הב לנו מזוני', כי מאחר שכביכול הוא ברא אותם, הם בניו ממש, ועל כן הם צועים ומבקשים ממנו חיות ומזון לנפשם.

המזון שלהם הוא שפע רוחני, וזה גורם שבמקום שהשפע יבוא אליו הוא משועבד להם לתת להם את חלקם רח"ל, ולא נשאר לו חיות ושפע ברוחניות וגשמיות.

נמצא שעיקר הכח שלהם הוא הקול עצות, שהם מבקשים ממנו בכל עת 'הב הב', ומחמת שהעזות שלהם כל כך תקיפה וחזקה, האדם כביכול מוכרח לתת להם את חלקם, וכמובא בתורה זו 'כי על ידי העברות נבראים מחבלים, והם צועקים: הב לן מזוני! הב לן

טעם גן עדן

ליקוטי מוהר"ן למעשה | תורה כ"ב [ב]

להאיר אל הגוף באופן של רחמנות ולא על ידי דין אכזרי

[א] צריך כל אדם להתעורר מאוד לרחם על בשר הגוף, שגם הוא ידע מהשגות אלקות שהנשמה משיגה.

כי הנשמה משיגה השגות נפלאות ביותר, אלא שהגוף הוא עז פנים, מלא בתאוות גשמיות, וכן אינו מרגיש מה שהנשמה משיגה, אך עיקר הדרך לרכך הבשר שיקשיב אל הנשמה הוא על ידי שימוש הצדיקים, כי הצדיקים הם גם בבחינת נשמה אלינו, ואנו כגוף ובשר לעומתם, ועל כן כאשר אנו משמשים אותם, על ידי זה הם מאירים לנו שגם אנו נוכל להרגיש מאוד הנשמה שלנו.

[ב] בשביל לרכך הבשר לשמוע את השגות הנשמה, ואת השגות הצדיק הגדול שמאיר אלינו, הוא על ידי רחמנות, וכמו שרביז"ל אומר 'צריך כל אדם לרחם על בשר הגוף', כי הדרך בה אדם מנסה לעורר את הגוף לשמוע השגות הנשמה הוא על ידי שמוכיח את עצמו באופן של אירושין ומחלוקות, על ידי שמתאכזר על עצמו בתוכחה ללא 'חותם', תוכחה אכזרית, ואומר לעצמו: מה יהיה עמך, למה אתה כל כך רחוק, למה אתה כל כך מגושם, ובתוכחה באופן הזה של 'אכזריות' הוא מרחיק את עצמו להיות 'מגורש' באופן שבאמת אינו שומע את השגות הנשמה.

עמך, למה אתה כל כך רחוק, למה אתה כל כך מגושם, ובתוכחה באופן הזה של 'אכזריות' הוא מרחיק את עצמו להיות 'מגורש' באופן שבאמת אינו שומע את השגות הנשמה.

[ג] אך על ידי שאדם מקשר את עצמו לחותם הצדיק, היינו על ידי שמשמש אותו, והשימוש הוא להפיץ את דעתו הקדושה - להפיץ את החותם שלו, להכניס את כלל ישראל אל תוך החותם, כך ממילא מתרכך בשרו להיות בתוך החותם, ובאופן הזה כל ההתעוררות שלו להתקרב אל הקדושה הוא רק על ידי רחמנות - 'לרחם' על בשר הגוף.

היינו שיתעורר ב'רחמנות' על עצמו על ידי התוכחה של הצדיק שחותם את התוכחה בחותם קדוש, להכניס אמונה באדם שהוא שייך אל הקדושה, והוא בפנים וכו', ובאופן הזה יעשה התבודדות, ויעורר את עצמו בתוכחה מתוקה - תוכחה שהיא בתוך החותם, תוכחה מלא ברחמנות, וכך ממילא לאט לאט יכניע את עצמו את עזות הגוף, ויאיר בה מהארות הנשמה.

עיני ה'

אנו עומדים בימי השובבי"ם, שהתקדשו בישראל לתיקון פגה"ב ולהתחזק במידת הקדושה.

אחד היסודות של הקדושה היא בעיניים, כמו שאמר חז"ל (במדבר רבה י, ב), הבעיניים רואות והלב חומד וכו', ועומק העיניים מתבאר מדברי רבינו בכמה מקומות בליקוטי מוהר"ן ובשיחות הר"ן, שכל תאוות העולם הזה נובעים מראיה והסתכלות שלא בדרך הנכונה, שהאדם לא מסתכל על הדבר מתוך הסתכלות של אמונה והשגחת השי"ת.

רבינו מדבר (ליקו"מ א), שהעיקר להסתכל בשכל של כל דבר, כדי לבאר את הדבר למעשה נתפוס את תאוות ממון שממנה יותר קל לדבר, וכל אחד יקיש לשאר התאוות, אדם הולך ברחוב רואה אנשים העוסקים במשא ומתן, אם יסתכל במבט חיצוני יראה התעוררות של תאוות ממון, את ההתלהבות שמתלהבים ממנה, ואיך נראה שמי שיש לו ממון הוא מוצלח בעולם ויש לו את כל תאוות לבו, וזה מעורר אצל האדם תאוות ממון.

העצה היא, להתקשר לשכל שבדבר זה, השכל שבמשא ומתן, כמובא בדברי רבינו בכמה תורות ענין המשא ומתן, בתו"כ מבאר שהוא תיקון המוחין, בתו"ל מובא שהוא חידוש השכל, בתו"ד מובא שהוא יחוד צדיק וכנסת ישראל, כלומר שיכול

עומק הפרשה

צעקת בני ישראל

וְגַם אֲנִי שָׁמַעְתִּי אֶת נַאֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר מִצְרַיִם מַעֲבֵדִים אֹתָם וְאָזְכֹר אֶת פְּרִיטָה:

איתא מהאריז"ל שיעקר גלות מצרים היתה גלות הדעת, שירדה הדעת לגלות מצרים וינקו ממנה החיצונים, ומתוך כך היתה להם שליטה על ישראל ושפכו את דמם.

את עומק הענין למעשה מבאר מוהר"ת שיעקר גלות האדם הוא הדעת, שדעתו יורדת לגלות, ובמקום שתהא דעתו מונחת בלחשוב מהשי"ת, במחשבות של אמונה ולזכור את תכליתו בעולם - הוא מונח במחשבות של חיצוניות העולם, מחשבות של חסרון אמונה, דאגות, עצבות וכדומה.

שורש גלות הדעת הוא כשהמקיפים מאירים לאדם קודם זמנם, כלומר השי"ת בנה את דעת האדם שתגדל שלב אחרי שלב, דעתו של עולל בן יומו אינה כדעת תינוק בן שנתו, ושניהם אינם כדעת נער צעיר, וכך הולכת דעת האדם וגדלה מיום ליום, ובכל עת הוא מוסיף עוד ועוד חלקים בדעתו, מגלה עומק ורוחב נוספים של הבנה ושכל.

עיקר הגדלת הדעת הוא בחיי האמונה, תינוק בן יומו דעתו קטנה ועל כן גם אין לו נסיונות של אמונה, השי"ת לא שולח לו שום דאגה וקושי, ככל שהוא גדל הוא יכול להגדיל את הדעת והאמונה, וכך השי"ת שולח לו נסיונות מקרים המביאים לחלישות הדעת ולדאגה, כדי שיעורר ויחזק את נפשו באמונה ודעתו. אך מפלאי הנהגת השי"ת הוא להאיר לפעמים לאדם שאלות של אמונה שאינם ממדרגתו, הוא רואה כל מיני דברים והנהגות בבריאה,

חנוך לנער

יסודות החינוך ע"פ דעת רביז"ל

אמונה בעצמו

אחד מיסודות החינוך הפשוטים והידועים הוא להכניס בילדים 'אמונה בעצמם', להגדיל את נפשם וכבודם, להרימם ולנשאים בגדלות המוחין שידעו מכוחם, היפך 'מוחין דקטנות' שמשמעותו שאינו יודע מכוחו.

והדבר ידוע ופשוט בעולם כיסוד גדול בחינוך, להעצים נפש הנער שידע מכוחותיו, אלא שבעולם נדמה להעצים אותם הוא על ידי שידעו מכוחות הנפש שלהם, אך במאמר זה עוסקים אנו בהבנה אחרת במושג 'אמונה בעצמו'! אמונה בעצמו, משמעותו להאמין ביקרות נשמת היהודי, כמה הוא יקר למעלה וכמה כל פעולה ותנועה שלו עושה גדולות למעלה.

וענין זה הוא יסוד האמונה, שצריך להחזיר בבני הנעורים מקטנותם ממש, שיאמינו שיש עולמות עליונים, ודברים גדולים נעשים למעלה על ידי פעולות קטנות שלהם, כל ברכת 'שהכל', כל 'אשר יצר', כל ויתור קטן וכל לימוד משנה וכל מילה בגמרא, פועל למעלה דברים עצומים.

הדרך שלנו להעריך שווי של דברים שאנו מחנכים אליהם, הוא לא בכמות חיצונית, אלא לפי מה שהתורה קבעה לנו שווי ויקרות, לפי מה שהדבר מוערך למעלה.

אמונה זו היא לא סתם חיזוק, אלא היא יסוד האמונה שמזכך את האדם להאמין בשכר ועונש, היא מקשרת את האדם להשי"ת באמת - ואין לך חינוך גדול מזה.

ואף שצריך גם לדרוש מהם דברים גדולים והצלחות גדולות יותר, ובשביל חינוך צריך לדבר בכמות ומנין, כמו שעות לימוד רצופות, כמות של פרקי תהילים משניות ודפי גמרא וכדומה, כי אין המח שלהם תופס דברים ערכיים באמת, אך בכל זאת יש להחזיר בכל הזדמנות התפעלות מהשווי והערך אמיתי של הדבר כפי שהוא מוערך למעלה, באיכות הנחת רוח של השי"ת.

כאשר נכניס בלב את האמונה הזו, ממילא הדבר יורגש אצלם, כל היחס שלנו אליהם ישתנה. ולכן לפני שמדברים על כך עמם, יש לנו לעשות עבודה עם עצמנו, להאמין במעשיהם הטובים של הילדים שלנו, דווקא בדברים הקטנים שלהם, להסתכל מהצד בשעה שעושים משהו טוב קטן, לעצום את העיניים ולהתרכז באמונה כמה הם יקרים למעלה, לא להעריך אותם לפי עיני העולם השטחיים שמעריכים דבר לפי מוצלחות חיצונית.

חשוב להדגיש שוב, איננו עוסקים כעת בענין חיזוק לחזק החלושים, אלא בענין של אמונה פשוטה ואמיתית שחשוב להחזיר בנו ובעורינו, בכל פעם שאנו רואים אותם מברכים ברכה, או עושים איזה מצווה אחרת בעשה טוב או בסור מרע, עוד לפני שאנו אומרים להם מילים טובות, יש לנו לעורר בלב אמונה בהם. אמנם הדבר קשה, אך יש להתחיל לאט לאט לעשות תרגילים בדבר הזה.

זה היה גלות מצרים, שלא שמעו למשה מקוצר רוח ועבודה קשה, שמחמת חסרון אמונה בעצמם שהם יקרים למעלה, לכן חיפשו רק עבודות קשות, ולא האמינו בעבודות קטנות (ליקו"מ פו תנינא - שיחות הר"ן קמ).

להתבונן במשא ומתן שלפניו בעיניים של אמונה, לראות הנה יהודי עושה משא ומתן באמונה, בלא לרמות את רעהו, להביא פרנסה לביתו ולתת צדקה, ובזה הוא עושה יחודים גדולים.

וממילא כשרואה את האדם עושה יחודים, לא מעורר בנפשו תאוות ממון, אלא תאוה להדבק בהשי"ת ולעשות גם כן יחודים בבחינה שלו ולפי שורש נשמתו.

כי בכל דבר יש פנימיות וחיצוניות, כשאדם רואים בחיצוניות רואים תאוות עולם הזה, פריצות, ושאר דברים שלא כהוגן, אבל אדם שיש לו עיניים יותר עמוקות, מתקיים בו "וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך", הוא רואה רק טוב, לא רואה רע בכלל, לא רואה כלל את המושגים האלה.

רבינו אומר שלפי מה שהאדם מקדש את עצמו ומטהר את עיניו ונפשו, הוא רואה דברים אחרים, כמו כוס מים, אם הכוס נקיה - כשמכניסים בה מים הם נשארים נקיים, אבל אם הכוס מלוכלכת - כשמכניסים בה מים הם נעשים עכורים. כך כשיש לאדם שמירת עיניים כהוגן, מה שהוא רואה, הוא רואה קדושה וטהרה, ואם אינו רואה קדושה וטהרה, יבין שזה מפני שהעיניים שלו צריכות תיקון.

בוודאי שאין הכוונה ח"ו שליהודי צדיק מותר להסתכל על דברים אסורים, אבל בן אדם שאוחז במדרגה זו "וראה בטוב ירושלים כל ימי חיך", הוא רואה רק טוב, הוא לא רואה דברים שלא טובים, השי"ת שומר אותו.

בביתו, ואפילו בנעשה עמו ממש, ואין לו די דעת לחיות איתם חיים של אמונה, הוא נופל מהם לקושי ולחסרון אמונה, לדאגות ומרה שחורה, ונראה לו שהנסיון גדול ממנו.

נסיון זה היה לאבותינו במצרים, כדי לזרז את הגאולה הגביר עליהם את קושי השיעבוד, צרות רבות תכפו עליהם בזה אחר זה, הנהגת השי"ת עמם הייתה למעלה מאותה דעת אותה קיבלו מדור לדור, ומהאמונה שבוודאי 'פקוד יפקוד אלקים אתכם', ואכן הרבה מישראל נפלו מהאמונה, והתייאשו מהגאולה לגמרי. נסיון זה הוא מעבודות קשות שבמקדש, כי צריך לעורר בשבילו את הדעת והאמונה היותר גבוהים ממדרגתו, דעת שעדיין לא זכה לה, וכעת היא אצלו 'במקף' בלבד. נסיון זה הוא גם בכל דור ודור, ובעיקר הנסיון של הקדושה, עיקר פגה"ב נמשך מנסיון זה, שלפי דעתו כעת נדמה לאדם שהנה הוא לא יכול לחיות את חייו בקדושה, לקדש כל דבר בקדושת התורה והאמונה. העצה לזה היא ה'צעקה', לצעוק להשי"ת בלי שום דעת והבנה, שוב ושוב, גם כשאנו זוכה לשום הרגשה בצעקה זו, הוא צועק מתוך אמונה שקיבל מאבותיו ומהצדיקים הק' שהשי"ת שומע את צעקת בני ישראל.

צעקה זו משנה את האדם לגמרי, דווקא צעקה זו שהיא בלא שום דעת, צעקה שאינה אלא רצון של הנפש לצאת ממצרי הגלות לרווחת הגאולה, גם אם אינו יודע בעצמו מה היא הגאולה העתידה, היא הנותנת בו כח לעמוד באמונה בגלות מצרים, והיא אשר תוציא משם ותוליד בנפשו דעת יותר עמוקה שיש בה כח לעמוד כנגד הנסיון ולחיות חיי גאולה.

מתחדשים

בחורים יקרים: היכוננו! למעמד גיבוש נדיר לבחורים, לחיזוק ועידוד הגיעה בתורות רבינו ז"ל, מטעם ארגון 'לטייל בתורתו' הממודד הליכה עם התורות, בפרט בסדר 'התורה הזמנית' העולמי. פרטים יבואו! יש לעקוב אחר הפרסומים בלוחות המודעות בריכוזי חסידי ברסלב.

הופיע! הספר "מיין מעשה לע" (אידיש) - סיפורים מרתקים של ילדים בני זמנינו, ונשלחו למערכת גיליון "דעם רעבנ'ס ליכט", שם פורסמו מדי שבוע. נערך ע"י הר"ר יצחק וועבערמאן שליט"א, עם הר"ר שלמה פרקוביץ שליט"א. ניתן להשיג, בארץ: 025333372. בארה"ב: 15183299149.

חדש! יצא לאור ספר "ישמחו במלכותך" מאת המשפיע הרה"ח ר' ישראל שלמה שליט"א, המבאר כיצד יכול כל אחד לזכות לאור ונועם קדושת ושמתת שבת קודש - בהמלצת חשובי אנ"ש שליט"א. הפצה ראשית: לב הנחל, טל: 052-7653662. ניתן להשיג בנקודות ההפצה בריכוזי חסידי ברסלב.

הודעה חשובה לידידי מוסדות מאירת עיניים: לקראת מעמד 'נפשנו', מי שלא הגיעה אליו ההזמנה למעמד או שמעוניין להשתתף, נא ליצור קשר בהקדם בטלפון: 0504155435

שבת מברכין שבט: המולד יהיה בליל שני בשעה 2:23 ו15 חלקים. ראש חודש שבט יהיה ביום השני הבעל"ט.

יורל ע"י מנון עלה לתרופה
בבל עניין או להצטרפות למנויים בדוא"ר
A028080148@GMAIL.COM
מקס או הודעה קולית: 02-8080148
במקרים מיוחדים:
054-8591148 | 053-3175211
המקור: סגרת מידי יום ראשון בשעה 19:00

החיזוק השבועי

וְהַמְצִירִים שֶׁהָיוּ קָשִׁי עָרְפוּ וְלֹא רָצוּ לְהַכְנִיעַ עַצְמָן לִירְאָתוֹ יִתְבָּרַךְ - עַל-כֵּן הִבִּיא עֲלֵיהֶם ה' יִתְבָּרַךְ כָּכָל פְּעַם מְכוֹת מְשֻׁנוֹת פְּדִי לְעוֹרְדָם כָּכָל פְּעַם שִׁיָּעֲדוּ מִי הַמְכָה אוֹתָם וַיִּירָאוּ מִמֶּנּוּ וַיִּשְׁלַחוּ אֶת יִשְׂרָאֵל, וְהֵם הִקְשׁוּ עָרְפָם וְהִקְבִּידוּ לָפָם וְלֹא רָצוּ לְהוֹדוֹת עַל הָאֲמָת וְהִבִּיא עֲלֵיהֶם עִוְזָה כָּכָל פְּעַם עוֹד מְכוֹת רַבּוֹת וְגִדְלוֹת. אֲבָל לְיִשְׂרָאֵל הָיָה טוֹבָה גְדוֹלָה כָּל זֶה, כִּי עַל-יְדֵי כָל מְכָה וּמְכָה שֶׁהִבִּיא ה' יִתְבָּרַךְ עַל הַמְצִירִים וַיִּשְׁרָאֵל נִצְלוּ מִמֶּנּוּ הַכְּבִידוּ כָּכָל פְּעַם אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּיֹתֵר וְקִבְּלוּ עֲלֵיהֶם עַל יְרְאָתוֹ וּמְלֻכוֹתוֹ:

(ליקוטי הלכות, בטרם בחמה טוהרה ד, ט)

יהלום
וְה' יִתְבָּרַךְ שׂוֹלַח עַל הָאָדָם פְּהָדִים שֶׁל יִסּוּרִים וּמְכוֹת וּמִיּוֹצֵא פְּדִי שִׁתְּפוּן עַל יְדֵי זֶה אֲלֵינוּ יִתְבָּרַךְ פְּדִי שִׁיעֲלָה כָּל הִירְאָת הַנְּפֻלוֹת לְשִׁרְשֵׁן, לִירְאָה אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ:
(ש"ס)

פעמים דווקא כאשר המחשבות מבולבלות כל כך, ואין יודעים כלל איך ומה להתחיל לומר, יש עצה נפלאה, להתחיל לספר מההתחלה, איך הכל התחיל עוד לפני ההתחיל הקושי, ומתוך כך יוכל להכנס לקושי ולהתחיל לסדר את מחשבתו בענין הצער. וכמו שמצאנו בתפילת מוסף של שבת שמבקשים שזנכה להקריב שני כבשים בשבת, התפילה מתחלת מההתחלה, 'תכנת שבת רצית קרבנותיה' וכו' איך התחיל כל מצוות שבת, ושמענוגיה לעולם כבוד ינחלו וכו', ורק מתוך דברים אלו נכנס לדבר מהקרבנות. וכן בתפילות מוסף, שהבקשה עצמה היא קצרה מאוד, אבל מתחילים מהשורש, וכמו שרואים גם בהגדה של פסח, 'מתחילה היו אבותינו וכו'. וכן בכל בעיה קושי, אפשר להתחיל לספר מההתחלה עוד לפני ההתחיל הקושי עצמו, פשוט לספר סיפור דברים בעלמא, ומתוך כך יוכל להכניס את הקושי, וכך לאט לאט הוא מסדר את מחשבתו, דווקא ע"י הדיבור והשיחה עם ה'. וכל זאת רק כאשר מאמין חזק שה' עומד ומקשיב לו.

איך זוכים לדבר אל ה' כאיש אל רעהו?
חבר טוב יודע להקשיב. כאשר אדם מרגיש שחבירו מקשיב לו הוא מתחיל לדבר ולשוחח את כל האמת שבליבו, ואף שבתחילה קשה לאדם להוציא את האמת מליבו, כי גם הוא בעצמו לא תמיד ברור בעצמו להגדיר את הכאב והצער במילים, אך כאשר האדם מרגיש שמקשיבים לו, הוא מתחיל לספר את הכאב והקושי, אפילו מאמצע המעשה, לא באופן מסודר, אלא את נקודת הכאב, ומתוך כך זורק עוד כמה מילים שלא קשורות בדיוק, ועוד כמה מילים, עד שלאט לאט מסתדר הסיפור ומצליח לומר במילים יותר ויותר את מה רוצה לומר.
כך גם כשאדם מחזק את האמונה שהש"ת עומד עליו ומקשיב ברצון והשתוקקות גדולה אליו, אזי הוא יכול לדבר עמו ממש כדבר איש אל רעהו.
לפעמים אני מרגיש כל כך מבולבל ואין לי שום מילה מהיכן להתחיל לדבר?

הלכה פסוקה מאת הרה"ג ר' שמעון אנשין שליט"א / מ"צ דביהכ"ס נחלת חן

שפיכת מים בשמיטה על גינה או חצר וכדומה

א. כללי הדין - אסור בשמיטה להשקות שום דבר צומח, והיינו אפילו עץ שאינו מגדל פירות או צמחים כל שהם. ואפילו נשתלו לפני שמיטה ולא עשו בהם שום עבודה האסורה בשמיטה. ואיסורו הוא מדרבנן משום 'תולדות זריעה' האסורה מן התורה (ראה: מ"ק ג. וברש"י ד"ה תולדות. משנה שביעית פ"ב. רמב"ם שבת ח ב. דרך אמונה, שמיטה ויובל, א. סח).
ב. מים בלי חומר ניקוי, הנשפכים משטיפת הבית או מברז מים של כיו:
(א) אם המים מגיעים לקרקע שיש בה עצים, צמחי נוי, דשא - יש אומרים שיש להזהר לעשות כן, כי משקים בזה את הזרעים שיש שם, ואף על פי שאין מתכוונים לזה כלל. וכל שכן אם המים נשפכים למי שהגינה היא שלו ונהנה מזה (ה"ך אמונה שם בצ"ח"ל יח בשם הגריש"א. וראה בארוחת רבינו ב עמוד שמה, מהחז"א. והגרש"א בשלחן שלמה, שיש להימנע מגריפת מי שטיפת הבית לחוץ).
ולמעשה, אם המים נשפכים למי שהגינה שלו ואין נהנה מההשקאת הצמחים, ובפרט אם אין המים זורמים ישירות על הזרעים - אפשר להקל (בחושי שני א', התיב באין הגינה שלו, ואפילו בשלו אם הצינור קבוע בקיר מותר. ובקובץ מבית לוי ה ניסן תשנ"ד התיב שכאנו זורם ישירות. ובשלחן שלמה פרק השקאה, הוכיחו מדברי הגריש"א שבת וכן מ"ש לענין שטיפת מרפסת, שמוחזק מכוין).
ג. מים הנוטפים ממזגן על גבי קרקע זרועה.
(א) נחלקו הפוסקים בזה: י"א

למנוע מהעוזרת לעשות כן. אך מותר לשטוף מרפסת והמים נזולים לשם מאליהם.
(ב) במה דברים אמורים? כשהוא באופן שאכן אסור להשקות את הזרעים הנמצאים שם, והיינו שיש להם כבר מספיק מים בכדי שלא יפסדו לגמרי. אבל אם הצמחים הם במצב שאם לא ישקו אותם יגרם להם היזק ניכר, הרי מותר אז להשקותם, וכמו שנבאר פרטי דינים אלו לעיל לענין השקאת עצים, ואם כן מותר באופן כזה גם לשפוך מי שטיפת הבית עליהם.
(ג) אך כל זה במים נקיים, אבל אם יש בהם 'חומר ניקוי' כל שהוא - מותר לכל הדיעות ובכל אופן לשפוך אותם על קרקע זרועה, כי הם מזיקים לזרעים (ר"א וח"ש שם).
(ד) אם יש שם צמחים שאין מעוניינים בהם כלל, כגון שיש שם 'נעשבי בר' שאדרבה מדי פעם עוקרים אותם - הדבר מותר בכל אופן שהוא (שמיטת קרקעות, י"א כא מהגרש"א. שלחן שלמה שם).
(ה) אבל אם המים נשפכים על קרקע שאינה זרועה כלל - מותר לשפוך שם מים בכל אופן שהוא (פשוט). וראה בשעה"צ סימן שלו יח. ויש חלק בין שבת לגנוז דין).
ג. מים הנוטפים ממזגן על גבי קרקע זרועה.
(א) נחלקו הפוסקים בזה: י"א